

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Völflové a soudců Mgr. Miloše Póla a JUDr. Pavla Toufara v právní věci

žalobkyně: **Home Credit a.s.**, IČO 26978636
sídlem Nové Sady 996/25, 602 00 Brno
zastoupená advokátem Mgr. Romanem Pospiechem, LL.M.
sídlem Příčná 1892/4, 110 00 Praha

proti

žalovanému: [REDACTED], narozený [REDACTED]
naposledy bytem [REDACTED]
toho času neznámého pobytu
zastoupený advokátem JUDr. Josefem Šťastným, opatrovníkem pro řízení
sídlem Ševčíkova 38, 341 01 Horažďovice

o zaplacení 116 607,33 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu ve Strakonicih ze dne 3. 9. 2024, č. j. 1 C 65/2024-129,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve výrocích v odst. III. a IV., o nákladech řízení, **mění** tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a o nákladech státu **se nerozhoduje**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresní soud ve Strakonicih jako soud prvního stupně uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 108 942 Kč v měsíčních splátkách po 3 000 Kč pod ztrátou jejich výhody (výrok I.), Současně zamítl žalobu co do částky 7 665,33 Kč, kapitalizovaných úroků ve výši 21 181,74 Kč, úroků ve výši 15 % ročně z částky 113 999,93 Kč od 29. 8. 2023 do zaplacení, kapitalizovaných úroků z prodlení ve výši 3 908,14 Kč, úroků z prodlení ve výši 15 % ročně z částky 116 607,33 Kč od 29. 8. 2023 do zaplacení (výrok II.). K zaplacení žalovanému uložená částka představuje nesplacenou jistinu úvěru poskytnutého žalobcem žalovanému na základě Smlouvy o poskytnutí revolvingového úvěru ze dne 26. 10. 2022 (dále jen „Smlouva“), co do dalších smluvených úroků a poplatků včetně úroků z prodlení byla žaloba zamítnuta pro závěr o neplatnosti „Smlouvy“ podle § 87 z. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru (dále jen „zákon“) z důvodu nedostatečného posouzení úvěruschopnosti žalovaného podle § 86 odst. 1 „zákon“. O nákladech řízení rozhodl tak, že žalovaného zavázal povinností k úhradě částky 22 182,50 Kč do 3 dnů k rukám právního zástupce žalobkyně (výrok III.). Při rozhodování o nákladech řízení soud aplikoval ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. a dospěl k závěru, že žalobkyně byla úspěšná ze 75 %, žalovaný z 25 %, proto žalobkyni přiznal polovinu účtovaných (blíže specifikovaných) nákladů. Výrokem IV. rozhodl o tom, že Česká republika – Okresní soud ve Strakonicih nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

2. Proti tomuto rozsudku, a to pouze do výroku III., o nákladech řízení, se odvolal žalovaný. Nesouhlasí s hodnocením soudu prvního stupně stran poměru úspěchu a neúspěchu v řízení v intencích § 142 odst. 2 o. s. ř., kdy dle jeho názoru byla žalobkyně s přihlédnutím k uplatněné výši příslušenství pohledávky (k němu nutno přihlížet v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2717/2008) úspěšná pouze v rozsahu 62 % (co do částky 108 942 Kč), žalovaný v rozsahu 38 % (co do částky 67 345,74 Kč). Žalobkyni tak měla být přiznána maximálně náhrada nepřevyšující 24 % účtovaných nákladů, a v tomto směru proto navrhl změnu napadeného výroku.
3. Žalobkyně k odvolání (i přes výzvu odvolacího soudu obsahující v zájmu předvídatelnosti rozhodnutí předběžný náhled na věc) uvedla pouze, že náhrada nákladů řízení před soudem prvního stupně by měla činit nejméně 36 % účtovaných nákladů, když její úspěch činí z předmětu řízení 159 478,46 Kč 68 % (108 942 Kč) oproti úspěchu žalovaného 32 % (50 436,46 Kč).
4. Odvolací soud po závěru o přípustnosti odvolání, podaného včas, účastníkem řízení k takovému úkonu legitimovaným (§§ 201, 202 a 204 odst. 1 o. s. ř.) přezkoumal v souladu s ust. § 212 o. s. ř. odvoláním dotčený výrok o nákladech řízení (III.) a související výrok o nákladech státu (IV.) a dospěl k závěru o důvodnosti odvolání, byť z jiných, nežli uplatněných důvodů.
5. Podle § 142 odst. 1 o. s. ř. účastníku, který měl ve věci plný úspěch, přizná soud náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva proti účastníku, který ve věci úspěch neměl. Dle odst. 2 měl-li účastník ve věci úspěch jen částečný, soud náhradu nákladů poměrně rozdělí, popřípadě vysloví, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů právo.
6. Podle § 150 o. s. ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí osud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
7. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.
8. V dané věci žalobkyně žalobou uplatnila své pohledávky vyplývající ze „Smlouvy“, na základě níž žalovaný načerpal celkem částku ve výši 117 655 Kč. Vzhledem k tomu, že nehradil poskytnutý úvěr řádně a včas (uhradil pouze 8 713 Kč), žalobkyně v souladu se „Smlouvou“ úvěr zesplatnila a žalovaného vyzvala dopisem ze dne 24. 5. 2023 k „splacení celého úvěru“. Poté, co žalovaný na její předžalobní výzvu nereagoval, žalobou uplatnila nárok na zaplacení částky 116 607,33 Kč (neuhrazená část jistiny, poplatek za pojištění, náklady na vymáhání a smluvní pokuta) s příslušenstvím představovaným úrokem z prodlení (včetně jeho kapitalizace ke dni podání žaloby) a smluvním („obchodním“) úrokem.
9. Odvolací soud především zdůrazňuje smysl a účel právní úpravy obsažené v ustanovení § 86 a § 87 „zákona“, když jde o vnitrostátní implementaci evropského práva. Porušení povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele (§ 86 odst. 1 „zákona“) je sankcionováno neplatností smlouvy (§ 87 zákona) mající za následek ztrátu zisku věřitele v podobě smluvních úroků a dalších poplatků za poskytnutí spotřebitelského úvěru. Projevem ochrany spotřebitele je pak zvláštní úprava vypořádání poskytnutých plnění z neplatné smlouvy, kdy spotřebitel vrací jistinu úvěru podle svých možností (viz. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 3675/2021).
10. Právě tato specifická povaha a předmět daného řízení znamená, že v případě závěru o neplatnosti smlouvy o úvěru je soudem stanovena doba pro vrácení poskytnuté jistiny či jejího zůstatku, a to podle možností spotřebitele (v zájmu spravedlivého uspořádání práv a povinností účastníků). Jedná se o rozhodnutí ve věci samé, nikoli o lhůtu k plnění podle § 160 odst. 1 o. s. ř. Za této situace nelze dle názoru odvolacího soudu určit poměr úspěchu a neúspěchu účastníka ve věci ve smyslu ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. pouhým matematickým poměrem žalobou požadované a rozsudkem přiznané částky (jako to učinil soud prvního stupně a jak ostatně argumentují i oba účastníci). Na žalobce nelze nahlížet jako na účastníka (v dané věci převážně) úspěšného, přestože žalovanému byla napadeným rozsudkem uložena (pravomocným výrokem, odvolacím soudem

v dané věci nepřezkoumávaným) povinnost k zaplacení (vyšší) části žalované částky (zůstatku jistiny představovaným rozdílem mezi věřitelem poskytnutou a žalovaným dosud vrácenou částkou). Dle názoru odvolacího soudu je nutno při rozhodování o náhradě nákladů daného řízení přihlížet k dalším specifickým okolnostem věci vyplývajícím ze zvláštní (specifické) právní úpravy. Tj. je nutno přihlídnout ke skutečnosti, že soudem je teprve hmotněprávní splatnost poskytnuté jistiny (příp. jejího nesplaceného zůstatku) na základě neplatného právního jednání určována (v závislosti na prokázaných možnostech spotřebitele), v důsledku čehož nelze striktně vzato na žalovaného spotřebitele nahlížet jako na dlužníka, který je se svým plněním ke dni podání žaloby v prodlení. Je nutno dále přihlížet i k tomu, že žalobce (vycházející z chybného závěru o platnosti „Smlouvy“) v řízení uplatnil vedle nesplaceného nároku na úhradu jistiny či jejího zůstatku (navíc i nesprávně vyčísleného pro „Smlouvou“ dohodnuté zápočty uhrazených splátek) i další smluvní nároky na poplatky za pojištění, náklady na vymáhání, smluvní pokutu, včetně úroku z prodlení a smluvního úroku, kteréžto nároky byly pravomocně zamítnuty. Dále, že nebylo vyhověno ani jeho požadavku na úhradu žalované částky (její části) v 3denní lhůtě, jak vyplývá ze shora uvedeného obsahu a podmínek rozhodování soudu vázaných na možnosti spotřebitele. Současně však výsledkem řízení je, že žalovaný byl zavázán (za podmínek přiměřených jeho poměrům) k vrácení úvěrem získané jistiny (půjčené částky). Zvážením všech uvedených okolností věci proto odvolací soud dospěl k závěru, že v řízení, ve kterém soud stanoví splatnost jistiny podle § 87 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, nelze určit poměr úspěchu a neúspěchu účastníka ve věci pouhým matematickým poměrem žalobou požadované a rozsudkem přiznané částky, ale je nutno přihlídnout k citovaným okolnostem věci. Ty ve svém důsledku mohou znamenat, že v poměrech daného řízení (určení splatnosti podle § 87 „zákona“) nelze pro jeho specifčnost o poměru úspěchu a neúspěchu toho kterého účastníka vůbec uvažovat. Odvolací soud proto postupem podle § 220 o. s. ř. změnil výrok III. tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně právo (§ 142 odst.2 o. s. ř.), neboť u žádného z účastníků nelze shledat úspěch na úkor druhého. Odvolací soud změnil i související výrok IV. o nákladech státu. O těchto není dle názoru odvolacího soudu namístě rozhodovat, neboť v režimu § 148 odst. 1 o. s. ř. státu žádné náklady nevznikly. Náklady žalovanému ustanoveného opatrovníka ponese s ohledem na výsledek řízení, resp. rozhodnutí o nákladech řízení stát (§ 149 o. s. ř.).

11. Výrok o nákladech odvolacího řízení vyplývá ze skutečnosti, že žalovaný byl sice z formálního hlediska se svým odvoláním úspěšný, nicméně důvody, které vedly odvolací soud k změně napadeného výroku, spočívají (jak uvedeno shora) v odlišném názoru na samou podstatu a charakter sporu s nákladovými důsledky s tím souvisejícími. Spravedlivému uspořádání a výsledku sporu (§ 150 o. s. ř.) tak dle názoru odvolacího soudu odpovídá (shodný) závěr, že v dané věci žádný z účastníků nemá právo ani na náhradu nákladů odvolacího řízení. Žalovanému navíc žádné náklady nevznikly, náklady ustanoveného opatrovníka ponese za uvedené situace stát.
12. Odvolací soud rozhodl bez toho, že by bylo třeba k projednání odvolání nařizovat jednání (§ 214 odst. 2 písm. e) o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

České Budějovice 25. listopadu 2024

JUDr. Zuzana Völfllová v. r.
předsedkyně senátu